

Aan: de minister van LNV, de staatssecretaris van I&W
Van: Ctgb
Datum: 20 mei 2019
Betreft: Ctgb-advies inzake Appreciatie van het rapport "Een onderzoek naar mogelijke relaties tussen de afname van weidevogels en de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen op veehouderijbedrijven"

Aanleiding

Op 13 april 2019 is het rapport "Een onderzoek naar mogelijke relaties tussen de afname van weidevogels en de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen op veehouderijbedrijven" van ^{5.1.2.e Woo} gepubliceerd. Het Ctgb heeft onderzocht of het rapport aanleiding geeft tot het ingrijpen in de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

In het onderzoek ^{5.1.2.e Woo}, (2019) werd de belasting van krachtvoer, mest en bodem met verschillende gewasbeschermingsmiddelen, biociden en anti-parasitaire geneesmiddelen onderzocht. Dit werd gerelateerd aan de afname van de hoeveelheid kevers in mest, die weer als maat werd gebruikt voor de populatieontwikkeling van weidevogels.

Appreciatie Ctgb

In algemene zin vindt het Ctgb het belangrijk dat onderzoek wordt uitgevoerd naar de aanwezigheid van gewasbeschermingsmiddelen en biociden in het milieu. Informatie uit dergelijk onderzoek kan worden gebruikt om te bepalen of normen in de praktijk worden overschreden, of er aanleiding is om de toelatingen voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden te herzien en of er aanpassingen in de beoordelingssystematiek wenselijk zijn. Vanuit dat oogpunt heeft het Ctgb er waardering voor dat het onderzoek van ^{5.1.2.e Woo} is uitgevoerd.

Het Ctgb heeft echter grote vraagtekens bij de proefopzet, uitvoering en uitwerking van de studie. De door de auteurs veronderstelde relatie tussen stoffen, aantallen insecten (kevers) en weidevogels is op basis van dit rapport niet aangetoond. Het Ctgb acht op grond hiervan de conclusie dat de weidevogelstand afneemt door het gebruik van insecticiden ongegrond.

De conclusies van het Ctgb betreffende het rapport van ^{5.1.2.e Woo} (2019) kunnen als volgt worden samengevat:

- In de gepresenteerde resultaten zijn geen overschrijdingen van bestaande –in de huidige toelating- toegestane blootstellingsconcentraties in de bodem gevonden voor gewasbeschermingsmiddelen.
- Voor biociden wordt de route waarbij in de stal gebruikte biociden via mest op het land komen, meegenomen in de beoordeling. Uit de resultaten van de bodemmonsters blijkt geen overschrijding van de –in de huidige toelating- toegestane concentraties in de bodem.
- De door de auteurs veronderstelde relatie tussen insecticiden kevers en weidevogels is –volgens het Ctgb- op basis van dit rapport niet aangetoond.
- Voor gewasbeschermingsmiddelen wordt de route van toepassing van het middel op het gewas via de mest naar de bodem niet meegenomen binnen het huidige toetsingskader. Omdat enkele stoffen die niet op grasland zijn toegelaten (toch) zijn gevonden in de bodem is niet uitgesloten dat deze route mogelijk relevant zou kunnen zijn. De beschikbare gegevens zijn echter te summier om conclusies te trekken aangaande deze route. Hierbij wordt benadrukt dat in geen enkel bodemmonster de - in de huidige toelating- toegestane blootstellingsconcentraties zijn overschreden.
- Bij de vaststelling van MRL's in diervoeder wordt geen rekening houden met de latere emissies via de mest naar het weide-ecosysteem. Op grond van de waarneming dat alle onderzochte krachtvoer en aan de MRL-normen voldoen kan geen conclusie getrokken worden over de bescherming van het ecosysteem van de weiden.

Met opmaak: Nederlands (standaard)

Met opmaak: Nederlands (standaard)

Met opmaak: Nederlands (standaard)

- Zoals in het rapport ook genoemd klopt het dat de huidige beoordelingsmethodiek slechts beperkt rekening houdt met de mogelijke blootstelling van niet-doelwit organismen op meerdere stoffen/een mengsel van stoffen die niet tegelijkertijd worden toegepast. Dit is een bekende lacune binnen de risicobeoordeling. Extra moeilijkheid hierbij is dat de blootstelling voortkomt uit verschillende bronnen: zowel gewasbescherming als biociden en veterinaire middelen die ieder hun eigen methodieken en mandaat hebben.
- Indirecte gevolgen zoals afname van vogels wegens afname van geschikt voedsel zijn geen onderdeel van de huidige beoordelingssystematiek. Hoewel het Ctgb op de methodiek en uitwerking van dit rapport enige aanmerkingen heeft is het mechanisme bekend. Dit wordt meegenomen in de discussie over een nieuw richtsnoer voor de beoordeling van vogels en zoogdieren.

Met opmaak: Nederlands (standaard)

Voor zowel gewasbeschermingsmiddelen als biociden zijn geen overschrijdingen van toegestane concentraties in de bodem gevonden. Het Ctgb ziet daarom geen reden of grond tot ingrijpen in de toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

In het rapport wordt gewezen op enkele bekende lacunes in de beoordelingssystematiek voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden, zoals mogelijke effecten van blootstelling van organismen aan meerdere stoffen tegelijkertijd of indirecte gevolgen voor vogels als gevolg van verminderde voedselbeschikbaarheid door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Deze lacunes zijn bekend en in Europees verband wordt gesproken hoe hiermee rekening kan worden gehouden in de risicobeoordeling. Het Ctgb vindt het belangrijk dat hier voortgang wordt geboekt.

Het rapport wijst ook op het ontbreken in de risicobeoordeling voor gewasbeschermingsmiddelen van de route van residuen van gewasbeschermingsmiddelen op diervoeder die via mest in de bodem terechtkomen. De reden dat deze route geen onderdeel is van het toetsingskader is dat er geen directe relatie is te leggen tussen de toepassing van een gewasbeschermingsmiddel (in Nederland of elders) en de mest die uiteindelijk in de bodem terechtkomt. Aangezien geen overschrijdingen van de toegestane concentraties zijn aangetroffen, toont het rapport niet aan dat deze route erg relevant is. Het Ctgb merkt verder op dat veel diervoeder wordt geïmporteerd uit het buitenland. Op deze diervoeders kunnen residuen aanwezig zijn van middelen die niet in Nederland zijn toegelaten. Uiteraard ziet de beoordelingssystematiek voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen voor gebruik in Nederland hier niet op. Bij de vaststelling van MRLs in diervoeder wordt geen rekening gehouden met de latere emissies via de mest naar het weide ecosysteem — deze MRL's zien alleen op risico's voor de volksgezondheid.

Het Ctgb heeft kennisgenomen van het rapport “Duiding van het rapport ‘Een onderzoek naar de mogelijke relaties tussen de afname van weidevogels en de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen op veehouderijen’ door 5.1.2.e Woo” van Wageningen Environmental Research van 19 april 2019. De conclusies komen overeen met de conclusies die het Ctgb trekt op basis van de analyse van het rapport van 5.1.2.e Woo. Daarin adviseert de WUR adviseert uw ministerie om vervolgonderzoek uit te laten voeren. Mochten resultaten van dit vervolgonderzoek beschikbaar komen, dan zal het Ctgb hier te zijner tijd bepalen welke betekenis deze resultaten hebben voor de toelating methodiek voor gewasbeschermingsvan middelen.